

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

5 octobre 2004

PROPOSITION DE LOI

**renforçant le rôle de l'électeur
en prévoyant la cessation d'office
du mandat de membre du Conseil
de la Communauté germanophone
en cas d'élection à une autre
assemblée parlementaire**

(déposée par MM.

Servais Verherstraeten, Dirk Claes, Paul Tant
et Herman Van Rompuy)BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

5 oktober 2004

WETSVOORSTEL

**houdende de versterking van de inspraak
van de kiezer door te voorzien in de
beëindiging van rechtswege van het mandaat
van lid van de Raad van de Duitstalige
Gemeenschap bij de verkiezing voor
een andere parlementaire assemblee**

(ingediend door de heren

Servais Verherstraeten, Dirk Claes, Paul Tant
en Herman Van Rompuy)**RÉSUMÉ**

Les auteurs entendent renforcer le rôle de l'électeur: le mandat des parlementaires qui se portent candidats à l'élection d'une autre assemblée parlementaire prendra fin d'office en cas d'élection à cette autre assemblée. Ils ne pourront dès lors exercer que le dernier mandat pour lequel ils ont été élus.

SAMENVATTING

De indieners beogen de inspraak van de kiezer te versterken: het mandaat van parlementsleden die zich kandidaat stellen bij verkiezingen voor een andere parlementaire assemblee en daar verkozen worden, neemt van rechtswege een einde. Op die manier kunnen ze alleen het mandaat opnemen waarvoor zij het laatst verkozen werden.

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>VLAAMS BLOK</i>	: Vlaams Blok
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
<i>DOC 51 0000/000</i> :	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	<i>DOC 51 0000/000</i> :	Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
<i>QRVA</i> :	Questions et Réponses écrites	<i>QRVA</i> :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
<i>CRIV</i> :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	<i>CRIV</i> :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
<i>CRABV</i> :	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	<i>CRABV</i> :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
<i>CRIV</i> :	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	<i>CRIV</i> :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
<i>PLEN</i> :	Séance plénière	<i>PLEN</i> :	Plenum
<i>COM</i> :	Réunion de commission	<i>COM</i> :	Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
 Commandes :
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.laChambre.be
 e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.deKamer.be
 e-mail : publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à renforcer le rôle de l'électeur en privant de leur premier mandat les parlementaires qui se portent candidats à l'élection d'une autre assemblée parlementaire et qui y sont élus, de sorte qu'ils ne pourront exercer que le dernier mandat pour lequel ils ont été élus.

La structure fédérale de la Belgique fait que les élections du Parlement fédéral et des conseils de région ont lieu simultanément ou à des dates rapprochées. Viennent en outre s'y ajouter les élections du Parlement européen, qui sont normalement organisées en même temps que les élections des conseils de région.

Les conditions d'éligibilité n'excluent pas qu'un membre du Conseil de la Communauté germanophone se porte candidat à l'élection des Chambres législatives fédérales, du Conseil de la Région wallonne ou du Parlement européen.

Nous ne souhaitons rien modifier à cet égard. Il convient en effet de continuer à permettre à un élu de se porter candidat à un autre niveau de pouvoir que celui dont il fait partie. Il peut d'ailleurs s'avérer utile de savoir comment fonctionne un autre niveau de pouvoir et quels problèmes s'y posent.

Bien qu'aucune obligation constitutionnelle ou légale n'existe en la matière, normalement, le candidat qui est déclaré élu, exerce effectivement son mandat. Il en va autrement lorsque ce candidat exerce déjà un mandat parlementaire. Il ne peut exercer qu'un seul mandat en raison de l'incompatibilité constitutionnelle ou légale qui existe entre deux mandats parlementaires. La législation actuellement en vigueur lui laisse le choix entre poursuivre l'exercice du mandat parlementaire qu'il exerce ou démissionner de ses fonctions et exercer le nouveau mandat pour lequel il a été élu.

Il va de soi que cette possibilité de choix n'est pas de nature à renforcer la participation citoyenne ni la crédibilité du monde politique. L'électeur escompte à juste titre qu'un candidat élu exerce effectivement son mandat. Le personnel politique qui exerce un mandat parlementaire et est déclaré élu pour un mandat parlementaire d'un autre niveau de pouvoir, mais qui renonce à exercer ce dernier mandat, donne l'impression de ne

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel beoogt de inspraak van de kiezer te versterken door parlementsleden die zich kandidaat stellen bij verkiezingen voor een andere parlementaire assemblee en verkozen worden verklaard, vervallen te verklaren van hun eerste mandaat zodat ze alleen het mandaat kunnen opnemen waarvoor zij het laatst verkozen werden.

Onze federale staatsstructuur heeft tot gevolg dat er kort op elkaar volgende of gelijktijdige verkiezingen zijn voor het Federaal Parlement en de Raden van de gewesten. Daarnaast zijn er ook nog de verkiezingen van het Europees Parlement, die normaliter gelijktijdig met de verkiezingen van de gewestraden worden georganiseerd.

De verkiesbaarheidsvoorwaarden sluiten niet uit dat een lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap zich kandidaat stelt voor de verkiezingen van de federale Wetgevende Kamers, de Waalse Gewestraad, of het Europees Parlement.

Dit voorstel wil hieraan geen wijzigingen aanbrengen. Het moet mogelijk blijven om zich verkiesbaar te stellen voor een ander bestuursniveau dan datgene waarvan men deel uitmaakt. Het kan trouwens nuttig zijn om de werking en de problemen van een ander bestuursniveau te leren kennen.

Hoewel geen grondwettelijke of wettelijke verplichting geldt, neemt normaliter een kandidaat die verkozen wordt verklaard zijn mandaat ook effectief op. Anders is het wanneer die kandidaat reeds een parlementair mandaat bekleedt. Omdat er een grondwettelijke of wettelijke onverenigbaarheid bestaat tussen twee parlementaire mandaten, kan hij slechts één mandaat opnemen. Met de thans geldende wetgeving heeft hij de keuze tussen het verder uitoefenen van het parlementaire mandaat dat hij bekleedt of hieruit ontslag nemen en het nieuwe mandaat opnemen waarvoor hij verkozen werd.

Het spreekt voor zich dat deze keuzemogelijkheid voor de inspraak van de kiezer en de geloofwaardigheid van de politiek geen goede zaak is. De kiezer verwacht terecht dat een kandidaat die verkozen is, zijn mandaat ook effectief opneemt. Wie een parlementair mandaat bekleedt en verkozen wordt verklaard voor een parlementair mandaat van een ander bestuursniveau, maar dit laatste mandaat niet wenst op te ne-

pas prendre au sérieux le verdict de l'électeur. La confiance dans les institutions politiques n'en sort pas renforcée parce que l'électeur a le sentiment d'avoir été trompé : au lendemain des élections, il doit constater que son suffrage est subordonné au plan de carrière d'un politique.

La présente proposition n'instaure pas de nouvelle incompatibilité. Une incompatibilité est «l'interdiction faite à une personne qui est élue à un mandat ou qui exerce une fonction ou un mandat, d'être simultanément titulaire d'un autre mandat ou fonction, de l'exercer»¹. En cas d'incompatibilité absolue, le titulaire d'un mandat ou d'une fonction est obligé de renoncer à sa qualité de titulaire pour pouvoir exercer un mandat ou une fonction incompatible avec l'exercice de l'autre. En cas d'incompatibilité relative, la personne ne peut exercer simultanément deux fonctions ou mandats incompatibles. Dans les cas d'incompatibilité tant absolue que relative, le titulaire a le choix d'exercer ou non l'autre mandat ou fonction.

La présente proposition prévoit la perte du mandat de membre du Conseil de la Communauté germanophone lorsque son titulaire s'est porté candidat à un mandat au sein d'une autre assemblée parlementaire et a été élu, et ce, même avant qu'il soit question d'exercer simultanément deux mandats. Elle tend à attacher une conséquence de plein droit au fait d'avoir été élu pour une autre assemblée parlementaire et règle donc en fait la déchéance du premier mandat parlementaire. Le texte proposé prévoit que ce mandat s'achève de plein droit sans que soit laissée à l'intéressé la faculté de choisir entre le mandat dont il est titulaire et le nouveau mandat pour lequel il a été élu².

La présente proposition insère, dans la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, un article 10ter qui prévoit que, lorsqu'un membre du Conseil de la Communauté germanophone s'est porté candidat à l'élection d'une autre assemblée parlementaire et a été élu, il perd sa première qualité dès que les opérations électorales ont été validées et que la procédure de vérification de ses pouvoirs a abouti favorablement, c'est-à-dire avant sa prestation de serment. S'il achève un mandat dans une

men, geeft de indruk de uitspraak van de kiezer niet ernstig te nemen. Dit komt het vertrouwen in de politieke instellingen niet ten goede omdat de kiezer de indruk heeft te zijn misleid: na de verkiezingen komt hij tot de vaststelling dat zijn stem ondergeschikt is aan de persoonlijke loopbaanplanning van de politicus.

Dit voorstel voert geen nieuwe onverenigbaarheid in. Een onverenigbaarheid is «het verbod voor een persoon die tot een mandaat verkozen wordt of die een functie of een ambt uitoefent, om terzelfder tijd titularis te zijn van een ander mandaat of ambt, om het uit te oefenen»¹. In geval van een absolute onverenigbaarheid is de titularis van een mandaat of ambt verplicht afstand te doen van zijn hoedanigheid van titularis om een onverenigbaar mandaat of ambt op te kunnen nemen. In geval van een relatieve onverenigbaarheid verbiedt een persoon twee onverenigbare ambten of mandaten tegelijkertijd uit te oefenen. Zowel bij een absolute als een relatieve onverenigbaarheid heeft de titularis de keuze het andere mandaat of ambt al dan niet op te nemen.

Dit voorstel voorziet in het verlies van het mandaat van lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wanneer men zich kandidaat heeft gesteld voor een andere parlementaire assemblee en verkozen is zelfs voordat er sprake is van het gelijktijdig opnemen of uitoefenen van twee mandaten. Het beoogt een gevolg van rechtswege toe te kennen aan het feit van verkozen te zijn voor een andere parlementaire assemblee. Het bevat dus in feite een regeling in verband met de vervallenverklaring van een parlementair mandaat. Het bepaalt dat dit mandaat van rechtswege een einde neemt zonder dat aan de betrokkene de keuze wordt gelaten tussen het mandaat waarvan hij titularis is en het nieuwe mandaat waarvan hij verkozen is².

Dit voorstel voegt in de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap een artikel 10ter in dat bepaalt dat wanneer een lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap zich kandidaat heeft gesteld bij de verkiezingen voor een andere parlementaire assemblee en hiervoor verkozen is, hij zijn eerste hoedanigheid verliest zodra de kiesverrichtingen geldig zijn verklaard en het onderzoek van de geloofsbrieven met gunstig gevolg is afgerond, dus voor de eedaflegging. Indien hij door op-

¹ K. MUYLLE, Parlementaire en ministeriële onverenigbaarheden, in M. VAN DER HULST en L. VENY, *Parlementaire Recht*, Commentaar en teksten, 1999, n° 3, p. 3.5.-2.

² Voir également l'avis du Conseil d'État sur la *Proposition de décret spécial modifiant le décret spécial du 26 juin 1995 établissant des incompatibilités avec le mandat de membre du Conseil flamand*, Parlement flamand, doc. 1547 (2002-2003), n°2.

¹ K. MUYLLE, Parlementaire en ministeriële onverenigbaarheden, in M. VAN DER HULST en L. VENY, *Parlementaire Recht*, Commentaar en teksten, 1999, n° 3, p. 3.5.-2.

² Zie ook het advies van de Raad van State over het *Voorstel van bijzonder decreet houdende wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1995 houdende invoering van onverenigbaarheden met het mandaat van lid van de Vlaamse Raad*, Vlaams Parlement, Stuk 1547 (2002-2003), nr. 2.

autre assemblée en tant que suppléant, il perd sa première qualité au moment de sa prestation de serment. Les seules exceptions à ce principe sont l'élection en tant que membre du Parlement européen ou du Conseil de la Région wallonne et l'achèvement du mandat de membre du Parlement européen ou du Conseil de la Région wallonne, parce qu'il n'existe aucune incompatibilité entre le mandat de membre du Conseil de la Communauté germanophone, d'une part, et celui de membre du Parlement européen ou du Conseil de la Région wallonne, d'autre part.

La présente proposition de loi forme un tout avec les autres propositions renforçant le rôle de l'électeur en prévoyant la cessation du mandat de membre du Parlement fédéral, du Conseil flamand, du Conseil de la Communauté française, du Conseil de la Région wallonne, du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et du Conseil de la Communauté germanophone en cas d'élection à une autre assemblée parlementaire.

volging een mandaat in een andere assemblee voleindigt, dan is de eedaflegging het moment waarop hij zijn eerste hoedanigheid verliest. De enige uitzonderingen hierop zijn de verkiezing tot lid van het Europees Parlement of de Waalse Gewestraad en het voleindigen van het mandaat van lid van het Europees Parlement of van de Waalse Gewestraad omdat er geen onverenigbaarheid is tussen het mandaat van lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap enerzijds en dat van lid van het Europees Parlement en van de Waalse Gewestraad anderzijds.

Dit voorstel moet samen gelezen worden met de andere voorstellen houdende de versterking van de inspraak van de kiezer door de beëindiging van recht weg van het mandaat van lid van het Federaal Parlement, de Vlaamse Raad, de Franse Gemeenschapsraad, de Waalse Gewestraad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap bij de verkiezing voor een andere parlementaire assemblee.

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)

Dirk CLAES (CD&V)

Paul TANT (CD&V)

Herman VAN ROMPUY (CD&V)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente proposition règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Un article 10ter, libellé comme suit, est inséré dans la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone :

«Art. 10ter. — Le membre du Conseil de la Communauté germanophone qui, étant candidat à l'élection d'une autre assemblée, à l'exception du Parlement européen et du Conseil de la Région wallonne, perd son ancien mandat dès qu'il a été statué sur la validité des opérations électorales, que ses pouvoirs ont été vérifiés et que les contestations y afférentes ont été tranchées.

Le membre du Conseil de la Communauté germanophone qui, en tant que suppléant, achève le mandat d'un membre d'une autre assemblée, à l'exception du Parlement européen et du Conseil de la Région wallonne, perd son ancien mandat dès l'instant où il prête serment dans cette assemblée.».

29 juillet 2004

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Dit voorstel regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap wordt een artikel 10ter ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 10ter. — Het lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap dat zich kandidaat heeft gesteld bij de verkiezingen van een andere assemblee, het Europees Parlement en de Waalse Gewestraad uitgezonderd, verliest zijn vorig mandaat zodra uitspraak is gedaan over de geldigheid van de kiesverrichtingen, zijn geloofsbrieven zijn onderzocht en de geschillen hieromtrent zijn beslecht.

Het lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap dat door opvolging een mandaat van een andere assemblee, het Europees Parlement en de Waalse Gewestraad uitgezonderd, voleindigt, verliest zijn vorig mandaat van zodra hij de eed aflegt als lid van deze assemblee.».

29 juli 2004

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Dirk CLAES (CD&V)
Paul TANT (CD&V)
Herman VAN ROMPUY (CD&V)